

Abraý

Category: Edebi makalalar, Goşgular, Kitapcy, Türkmen dili
написано kitapcy | 22 января, 2025

Abraý ABRAÝ

Geçen asyryň ýetmişinji ýyllarynyň aýaklarynda «Edebiyat we sungat» gazetinde makalam çap edilipdi. Onda milli aýdym-sazymyz barada söhbet edilip, käbir bagşylaryň, şol sanda Aman Gowşudowyň hem ençeme ýyllaryň dowamynda diňe üç aýdymynyň radioda berilýändigini, şol bagşylaryň aýdymlarynyň täze ýazgylary edilip, sungat muşdaklaryna ýetiriläýse gowy boljakdygy barada aýdylýardy. Şondan soň şol bagşylaryň birnäçe aýdymlary ýazgy edildi. Aman Gowşudowa «Türkmenistanyň at gazanan artisti» ady dakylody.

Günleriň birinde işläp otyrkam, bir garaýagyz adam salam berip gapydan girdi. Aman-saglykdan soň ol:

— Gazet-žurnallarda adyňzy okap ýörite tanyşmaga geldim. Siziň «Umyt edýärис» diýen makalaňyzda adyny agzaýan bagşyňyz Aman Gowşudow meniň gullukdaşым, ýegre dostum, häzirem onuň maşgalasy bilen saçaklı gatnaşyarys — diýdi.

Şol gezek ol redaksiýa goşgularyny hem getiren eken. Goşgular sowatly ýazylypdyr. Soň olar gazetde birnäçe gazek çap edildi. Gürrüñini edýän adamymza Süleyman Öwezow diýýärle. Ol Magtymguly etrabynyň Kürüzdeý obasynda ýasaýar. Mugallym, şahyr, folklorçy Magtymgulydan, Nowaýydan, Omar Haýýamdan, Puşkinden we beýleki nusgawy şahyrlardan süýjüdip gürrüň berýär welin, onsoň hezil et-de, diňle-de otur.

Süleyman Öwezow 1971-nji ýylда Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetini tamamlap, görnükli edebiyatçı, belli magtymgulyşynas, professor Mäti Kösäýewiň ýolbaşçylygynda kandidatlyk dissertasiýasyny ýazmaga girişyär. Emma oña dissertasiýany goramak miýesser etmeýär. Şol ýyllarda Mäti Kösäýew nähak töhmetiň pidasy bolup, garalanýar.

— «Süleymana dissertasiýasyny goramaga kömek ediň diýip, mugallymlaryň üçüsine tabşyrandyryň, gaýrat et-de, gorajak bol» diýip, Mäti aga maňa hat ýazypdyr. Yöne ol mugallymlar

hem het edip bilmeler – diýip, Süleýman ýatlaýar. Süleýman 2006-njy ýylyň maý aýynyň bir günü ýanyma geldi. Hal-ahwal soraşanymyzdan soñ:

- Ýeri, Süleýman, ugur haýyrly? – diýip soradym.
- Çepeř döredijilik bilen meşgullanýan mugallymlaryň, okuwçylaryň bäsleşigine gatnaşmaly diýip iberdiler – diýdi.
- Gowy taýýarlandyňmy?
- Gijiräk habar etdiler. Başardygymdan taýýarlandym öz-ä.

Bäsleşigiň şertleri bilen tanyşdym. Öz ýazan üç goşgyň labyzly okamalydy. Magtymguly Pyragynyň bir goşgusyny ýatdan okap, teswirlémeli. Şertlerden many alyp, Süleýmanyň üstünlik gazanjakdygyna ynamym bardy. Sebäbi ol goşgyny edil aýdym aýdýan ýaly gowy okaýardy. Teswirlémäge gezek gelende bolsa, ýokarda belleýsimiz ýaly, ol okumış, gürrüñçil adam. Süleýman tamany ödedi. Ol welaýat derejesinde geçirilen şol bäslikde birinji orna, ýurdumyz boýunça geçirilen bäslikde ikinji orna mynasyp boldy.

Ýokary okuw mekdebini tamamlap, öz obasynda türkmen dili we edebiýaty dersinden sapak berip başlan gursagy hyjuwdan doly ýaş ýigit işiniň daşyndan höwesek ýaşlary ýygnap, «Sumbar» atly folklor toparyny döredýär. Topar ýurdumyzda adygýar, Fransiýa, Polşa we beýleki ýurtlarda çykyş edip, baýrakly orunlary eýeleýär.

Ussat mugallym «Edebiýat dersinde zähmet terbiýesini berşim», «Erkin düzmeleriň üsti bilen okuwçylaryň döredijilik endiklerini ösdürüşim» ýaly temalarda eden çykyşlary üçin Türkmenistanyň Bilim ministrliginiň Hormat hatlaryna mynasyp bolýar.

Kyrk ýyla golaý çagalara bilim berip, edep-ekram öwredip ýören mugallymyň ýaşy bir çene barsa-da gujurly, sagat görünüýär. Ýogsam mugallymcylyga hysyrdyly, kyn iş diýilýär. Bu barada gürrüň gozganymyzda, ol:

- Mugallymcylyk ýeňil kär däl, elbetde. Ýone meniň üçin mugallymcylyk etmek kyn bolmady. Şu käre ýüregim bilen berlenligimden bolmagam mümkün. Çaga halky gaty bilesigeliji, synçy bolýar. Olar birki sapaga gireniňde, seniň nähili hörpden gopýandygyň bilyärler. Şeýle bolansoň, turuwbaşdan

olaryň ynamyna girmegi başarmaly. Okuwçylaryň ählisini öz çagaň ýaly görmeli, birine «balam», birine «janam» diýmeli, ýagşy sözüni aýtmaly. «Ýagşy söz ýylany hinden çykarar» diýipdirler. Mahlasy okuwçylar mugallymdan çekinmesinler, gaýta sylasynlar, hormatlasyňlar. Bu hemmesi däl. Geçýän sapaklaryň hem özüne çekiji bolmaly. Sapakdan daşgary çagalary gyzyklandyrjak zatlar, şeýle hem ýurдумyzda bolup geçýän täzelikler, özgerişler barada gürrüň bermeli. Geljek neslimiziň aňyna Watana, il-halka bolan söýgülerini çuň ornaşdymaly. Mugallymçylyk eden uzak ýyllarymyň dowamynda şu zatlary etmäge çalyşdym. Belki, azabym ýerine düşendir. Okadan okuwçylarym nirede görseler-de, mähir, hormat bilen salamlashýarlar, hal-ahwalymy soraşýarlar. Bu bolsa depämi gök diredýär – diýip, halypa mugallym gürrüň berdi.

– Süleyman Öwezow bütin etrabymyzda hormatlanýan ussat, halypa mugallym. Ol mugallymçylyk eden uzak ýyllarynyň dowamynda çaga okatmagyň oňat göreledesini görkezdi, enceme ýaş mugallymlara halypaçylyk etdi. Etrabymyz, welaýatymyz boýunça bäsleşikler geçirilse, nutuklar okamaly bolsa, Süleyman mugallyma yüz tutýarys. Ol köplenç tamamzyz ödeýär. Ol Türkmenistanyň Kärdeşler arkalaşyklarynyň Balkan welaýat birleşiginiň «Balkan» welaýat gazeti bilen bilelikde geçiriren «Göwünleri galakyndyrýan zamana» atly bäsleşiginiň hem ýeñijileriniň biri. Süleyman mugallym ýetişikli adam. Öňræk bir görsem, «Altyn asyr» teleýaýlymynda görkezilýän «Paýhas synagy» bäsleşiginde çykyş edip dur. Tüweleme, ýaşynyň bir çene baranlygyna garamazdan, çagalara görelideli bilim, terbiye bermegini, goşgy ýazmagyny dowam edýär – diýip, Magtymguly etrap bilim bölümünüň müdürü Orazgeldi Şemiýew Süleyman Öwezow baradaky pikirini beýan etdi.

Bizem şahyr, halypa mugallym Süleyman Öwezowyň janynyň sag, ömrünüň uzak, işleriniň rowaç bolmagyny arzuw edýaris.

Amanmyrat MAÝEW,
«Balkan». Edebi makalalar